

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie**

Lublin, dnia 18 listopada 2009 r.

**Pan
Jerzy Zarzeczny
p.o. Lubelskiego Wojewódzkiego
Lekarza Weterynarii**

LLU-410-34-01/09
P/09/110

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie skontrolowała w Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii w Lublinie, zwanym dalej „WIW”, realizację programu zwalczania choroby Aujeszkyego u świń, zwanego dalej „programem”. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2008 r. do 30 września 2009 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 04 listopada 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Doktorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie skontrolowaną działalność WIW, pomimo stwierdzenia nieprawidłowości.

NIK pozytywnie z nieprawidłowościami ocenia nadzór Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii (WLW) nad sposobem realizacji programu na obszarze województwa lubelskiego.

Z uwagi na późne (18 kwietnia 2008 r.) opublikowanie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 marca 2008 r. w sprawie wprowadzenia programu zwalczania choroby Aujeszkyego u świń¹, realizację programu na terenie województwa lubelskiego rozpoczęto

¹ Dz. U. Nr 64, poz. 397

dopiero w końcu czerwca 2008 r. W roku tym WIW nie przeprowadzał w powiatowych inspektoratach weterynarii (PIW) kontroli dotyczących realizacji programu. W 2009 r. (do dnia 22 września) kontrole w tym zakresie przeprowadzono w 7 z 20 PIW. Nie sprawdzano jednak, czy powiatowi lekarze weterynarii (PLW) wywiązywali się z obowiązku prowadzenia rejestrów podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną (podmiotów utrzymujących trzodę chlewną), o których mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt², a także czy był w nich odnotowywany status epizootyczny stad odnośnie choroby Aujeszkyego. Zalecenia pokontrolne kontrolerzy WIW zamieszczali w protokołach z tych kontroli, zamiast w pismach pokontrolnych, co naruszało przepisy art. 19d ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej³. Jednocześnie nie obligowali PLW do informowania WIW o wykonaniu zaleceń. Skutkowało to brakiem bieżącego rozeznania WIW o stanie realizacji wniosków pokontrolnych. Np. do czasu kontroli NIK brak było informacji, czy PLW w Rykach wykonał wniosek zawarty w protokole kontroli z 26.05.2009 r., dotyczący wyegzekwowania nakazanego w decyzjach (m.in. z 21.10.2008 r.) szczepienia wszystkich zwierząt w stadach do czasu odroczonego ich uboju. Zalecenia pokontrolne zamieszczono również w protokole z kontroli PIW w Janowie Lubelskim, pomimo tego, że nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości. Działanie takie NIK ocenia jako nierzetelne.

NIK nie wnosi uwag do sposobu załatwienia przez WLW, jako organu drugiej instancji, trzech odwołań od decyzji administracyjnych PLW w sprawie nadania stadom świń statusu stad zakażonych wirusem choroby Aujeszkyego, wyznaczenia stad jako ognisk choroby zakaźnej oraz wprowadzenia w związku z tym zakazów i nakazów oraz dwóch skarg producentów trzody chlewnej w przedmiocie odmowy wypłacenia przez PLW odszkodowań za zwierzęta padłe rzekomo w związku z realizacją programu.

NIK negatywnie ocenia przedkładanie Głównemu Lekarzowi Weterynarii (GLW) nierzetelnych sprawozdań zbiorczych z realizacji programu na terenie województwa lubelskiego. Skontrolowane trzy sprawozdania zawierały dane niezgodne z wykazanymi przez PIW (17% za lipiec 2008 r., 15,6% za sierpień 2008 r. i 11,3% za sierpień 2009 r.). Ponadto sprawozdanie za sierpień 2009 r. zostało złożone z dwudniowym opóźnieniem (9, zamiast do 7 września br.). Do powstania tych nieprawidłowości przyczynił się krótki termin wyznaczony

² Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342

³ Dz. U. z 2007 r. Nr 121, poz. 842 ze zm.

na ich opracowanie i przekazanie do Głównego Inspektoratu Weterynarii (GIW) – 10 dni, a od lipca 2009 r. 7 dni po zakończeniu miesiąca sprawozdawczego.

Odpowiedzialnymi za te sprawozdania byli: koordynator ds. programu zwalczania choroby Aujeszkyego w województwie lubelskim i jego zastępca.

NIK pozytywnie ocenia stan realizacji programu na obszarze województwa lubelskiego i dotychczasowe jego efekty.

Mimo trudności z bieżącym finansowaniem kosztów programu w 2009 r., do 30 września 2009 r. w 63% stad świni zakończono pierwszy etap badań, w 49,4% drugi i w 32,9% trzeci etap badań. Z 20 PIW sześć (30%) zakończyło pierwsze próbkobranie, pięć (25%) drugie, a jeden (5%) trzecie. W czterech powiatach (20%) rozpoczęto też stałe monitorowanie choroby w stadach wolnych od wirusa choroby Aujeszkyego oraz wolnych od wirusa choroby Aujeszkyego – szczepionych.

Z uwagi na bardzo niski stopień (0,39%) zakażenia stad świni w województwie wirusem choroby Aujeszkyego stwierdzony po pierwszym etapie badań przeprowadzonych do 31.12.2008 r. oraz brak sygnałów od PLW o przypadkach nieprzestrzegania przez posiadaczy świni zasad przemieszczania zwierząt pomiędzy stadami, nie było konieczne ustalenie wielkości pobierania prób w drugim etapie badań. Aby niedopuszczyć do przekroczenia sześciomiesięcznego okresu pomiędzy kolejnymi próbkobraniami i utraty ważności dotychczasowych badań zdecydowano o równoległym prowadzeniu drugiego próbkobrania, przyjmując ilość pobieranych prób w tuczarniach określoną w tabeli Nr 13 programu. W ocenie NIK, słuszność tej decyzji potwierdził bardzo niski stopień zakażenia stad stwierdzony w badaniach przeprowadzonych do 30.09.2009 r. (0,34% w pierwszym próbkobranii, 0,13% w drugim i 0,11% w trzecim).

W wyniku realizacji programu na obszarze województwa lubelskiego, do dnia 30.09.2009 r. status urzędowo wolnych od choroby Aujeszkyego uzyskało 12.574 stad świni, tj. 21,6% ogółu przewidzianych do objęcia pierwszym próbkobranii, a 11.797, tj. 20,3% status wolnych od tej choroby. Do tego czasu żaden region (co najmniej 2.000 km², obejmujący co najmniej jeden powiat) w województwie formalnie nie został uwolniony od tej choroby. Przewidywano natomiast uwolnienie wkrótce regionu obejmującego powiat biłgorajski, na terenie którego wszystkie stada świni uzyskały już status urzędowo wolnych od wirusa choroby Aujeszkyego i powiat krasnostawski, w którym trzecie próbkobranie zaawansowane było w ok. 60%.

Zaplanowane przez WIW na lata 2008-2009 środki budżetowe były wystarczające do realizacji programu na obszarze województwa lubelskiego. Finansowanie kosztów programu w 2008 r. przebiegało bez zakłóceń. Ograniczenie w 2009 r. wielkości środków finansowych postawionych przez Ministra Finansów do dyspozycji Wojewody Lubelskiego spowodowały konieczność czasowego spowolnienia realizacji programu, gdyż występowały problemy z płatnościami dla lekarzy za pobieranie próbek krwi świń oraz wypłatą odszkodowań za zwierzęta padłe lub ubite z nakazu PLW. W okresie objętym kontrolą wydatki związane z realizacją programu wyniosły 4.308,6 tys. zł, z tego: 1.038,4 tys. zł (24,1%) na badania laboratoryjne, 2.272,7 tys. zł (52,8%) na wynagrodzenia dla osób wyznaczonych do pobierania próbek krwi i szczepienia świń, 1,2 tys. zł (0,03%) na zakup szczepionki, 380,7 tys. zł (8,8%) na odszkodowania za zwierzęta padłe (388 szt.), zabite (4 szt.) i poddane ubojowi z nakazu PLW (701 szt.) oraz 615,6 tys. zł (14,3%) na pozostałe wydatki związane z realizacją programu. Badania próbek krwi świń wykonywano wyłącznie w laboratorium Zakładu Higieny Weterynaryjnej (ZHW) w Lublinie i Państwowego Instytutu Weterynarii – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach, stosownie do wymogu określonego w pkt. 4.2. programu.

Uwagi NIK dotyczą wykazania w sprawozdaniu dla GIW nierzetelnych danych o podlegających refundacji ze środków Unii Europejskiej wydatkach poniesionych w 2008 r. na badania laboratoryjne próbek krwi świń. W sprawozdaniu z 24.03.2009 r., jako „koszty kwalifikowane do raportu finansowego zał. VII”, WIW wykazał kwotę 324.020,46 zł netto, odpowiadającą kosztom wykonania 126.078 testów ELISA po cenie jednostkowej netto 2,57 zł, obliczonej przez pracownicę ZHW Barbarę Popielarz na podstawie cen ofertowych dostawcy z 2007 r. W związku z informacją z laboratorium ZHW, że w ramach programu w 2008 r. faktycznie zużyto 131.744 testów ELISA, w dniu 20.04.2009 r. sprawozdanie skorygowano, wykazując w nim niższy koszt jednostkowy testów ELISA (2,46 zł netto) przy niezmienionej kwocie kosztów ogółem (324.020,46 zł). Kontrola wykazała, że rzeczywiste wydatki WIW w 2008 r. na zakup testów ELISA i końcówek do ich rozpipetowania (tzw. tipsów) wyniosły łącznie 310.971,59 zł netto i były o 13.048,87 zł niższe od wykazanej w sprawozdaniach kwoty „kosztów kwalifikowanych”. Zgodnie z art. 20 decyzji Komisji Europejskiej z dnia 30 listopada 2007 r. Nr 2007/782/WE⁴, refundacji ze środków UE podlegały wydatki (a nie koszty) poniesione przez państwa członkowskie na badania laboratoryjne związane ze zwalczaniem choroby Aujeszkyego.

Ww. sprawozdania sporządziła Dorota Sulowska – główny księgowy WIW.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Kierowanie do PLW pism z zaleceniami wynikającymi z ustaleń kontroli i monitorowanie ich wykonania.
2. Skorygowanie i przekazanie do GIW sprawozdań WIW z realizacji programu (za lipiec, sierpień 2008 r. i za sierpień 2009 r.) oraz sprawozdania za 2008 r. o „kosztach kwalifikowanych do raportu finansowego zał. VII”.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Doktora, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

⁴ Dz. U. UE. L.2007.314 z 1 grudnia 2007 r., str. 29